

Zastępca Prezydenta
Miasta Poznania

Znak sprawy: Or-II.0003.1.507.2015

Lotus: 191115-785

Pan
Michał Grześ
Wiceprzewodniczący
Rady Miasta Poznania

Poznań, 19 listopada 2015 r.

Szanowny Panie Przewodniczący,

odpowiadając na otrzymaną za pośrednictwem Przewodniczącego Rady Miasta Poznania pismem z dnia 2 listopada 2015 r. i przekazaną mi przez Prezydenta Miasta do rozpatrzenia interpelację Pana Przewodniczącego w sprawie walki ze smogiem, uprzejmie informuję, co następuje:

W artykule 96 znowelizowanej ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 10 września 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1593) doprecyzowano zakres przedmiotowy uchwały, którą może podjąć **sejmik województwa**, w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi lub środowisko, wprowadzając ograniczenia lub zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Projekt takiej uchwały opracowuje zarząd województwa, który przedstawia do zaopiniowania właściwym miejscowo wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast i starostom. Organy samorządu terytorialnego zobowiązane są do wydania opinii w ciągu miesiąca od otrzymania projektu.

Oznacza to, że sejmik województwa może w drodze uchwały wprowadzać na konkretnym obszarze (istotne jest, że obszar ten nie musi odpowiadać obszarowi województwa, a może być jedynie jego częścią) ograniczenia lub zakazy, rodzaje lub jakość paliw dopuszczonych lub zakazanych do używania, parametry techniczne dopuszczonych do stosowania instalacji i urządzeń oraz obowiązki podmiotów objętych uchwałą i organów administracji. Sejmik województwa zatem może z jednej strony wskazać dopuszczalne (bądź zabronione) rodzaje paliw, z drugiej zaś zdecydować się na zawarcie jedynie parametrów

technicznych, które będą musiały spełniać wszystkie instalacje grzewcze znajdujące się na wyznaczonym w uchwale obszarze. Ponadto uchwała taka może obowiązywać przez określony czas, np. od października do marca, kiedy emisje z instalacji grzewczych są szczególnie uciążliwe.

Głównym celem cytowanej powyżej ustawy nie jest walka ze spalaniem odpadów w piecach, lecz walka z zanieczyszczeniem powietrza w wielu polskich miastach (dot. przekroczenia stężeń normatywnych szkodliwych substancji w powietrzu, pochodzących przede wszystkim ze spalania paliw stałych w domowych piecach i kotłach). Niemniej jednak przepis ten pośrednio może przyczynić się do wyeliminowania procederu spalania niedozwolonych materiałów, tj. odpadów w urządzeniach grzewczych. Spalanie odpadów jest bezwzględnie zakazane na mocy ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach oraz ustawy o odpadach.

Egzekucja przepisów ww. ustaw należy do kompetencji straży gminnych uprawnionych, w przypadku nieprzestrzegania zakazu, do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego.

Na przestrzeni ostatnich 20 lat jakość powietrza w Poznaniu uległa znacząco poprawie, mimo to nadal występują przekroczenia dozwolonej ilości dni z ponadnormatywnymi wartościami stężeń 24-godzinnych pyłu PM₁₀ oraz przekroczenia poziomu docelowego benzo-a-pirenu, związane ze spalaniem paliw stałych w domowych piecach i kotłach.

Mając na celu likwidację niskiej emisji należy dążyć do zmniejszania, a nawet wyeliminowania udziału paliw stałych w ogrzewaniu mieszkań. Przy czym należy zaznaczyć, że zgodnie z obowiązującymi przepisami spalanie paliw stałych nie jest zakazane.

Jak już wyżej wspomniano, Prezydent Miasta nie posiada kompetencji, które pozwoliłyby na nakazanie mieszkańcom zaprzestania ogrzewania, przy pomocy niskosprawnych pieców na paliwo stałe i zmiany sposobu ogrzewania na inne, bardziej ekologiczne. Jedyną możliwość prawną wyeliminowania niskiej emisji daje sejmikowi województwa art. 96 ustawy Prawo ochrony środowiska.

W związku z tym, wprowadzenie na podstawie przywołanego art. 96 odpowiedniej uchwały przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego jest jak najbardziej przez Miasto Poznań popierane, tym bardziej, że obszar miasta w znaczącej części wyposażony jest w niezbędną infrastrukturę techniczną: sieć ciepłowniczą i gazową. Zastosowanie ww. przepisu jest również konieczne z uwagi na zaostrenie norm jakości powietrza w zakresie stężeń pyłu PM_{2,5}, wynikające z

wzrastających wymagań służących poprawie warunków życia. Obecnie norma dla tej substancji wynosi $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$, natomiast dla roku 2020 wynosić będzie $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Z uwagi na coraz popularniejszy sposób ogrzewania bądź dogrzewania mieszkań za pomocą kominków, konieczne jest eliminowanie palenia nie tylko węglem, ale i drewnem. Kominki produkują olbrzymie ilości pyłów. O tym, że sam zakaz palenia węglem jest niewystarczający świadczą przykłady innych krajów, w których dopuszczono stosowanie drewna. W Niemczech, gdzie wprowadzono zakaz palenia węglem uzyskano około 5-krotne zmniejszenie emisji związanej ze spalaniem węgla, lecz równocześnie wzrosła około 2-krotnie emisja ze spalania biomasy – głównie drewna. Tak więc pozostawienie możliwości korzystania z drewna nie polepszy jakości powietrza.

Raz jeszcze należy zaznaczyć, że to Sejmik Województwa Wielkopolskiego, a nie Prezydent Miasta Poznania będzie decydował o konieczności podjęcia przedmiotowej uchwały.

W 2015 roku Miasto Poznań podjęło działania mające na celu poprawę jakości powietrza. Działania te polegają na udzieleniu dotacji celowych, wspierających mieszkańców w likwidacji pieców i kotłów zasilanych paliwem stałym i zastąpienie ich podłączeniem do m.s.c, ogrzewaniem gazowym, elektrycznym oraz na modernizacji w wyżej wymienionym zakresie miejskiego zasobu mieszkalnego.

W pierwszym etapie tj.: w latach 2015 – 2017 planuje się wymianę ogrzewania na najbardziej zanieczyszczonych obszarach miasta: Stare Miasto i Chwaliszewo, Wilda Północna i Łazarz. Powyższe działanie dofinansowane jest z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w ramach programu „KAWKA”.

Ponadto Miasto Poznań – Wydział Ochrony Środowiska realizuje projekty z zakresu edukacji ekologicznej, w tym także takie, które promują oszczędzanie energii elektrycznej i ciepłej skutkujące ograniczeniem niskiej emisji, między innymi:

- *Trzymaj ciepło* – Program bezpłatnych badań termowizyjnych budynków mieszkalnych na terenie Poznania wraz z akcją informacyjną na rzecz oszczędzania energii ciepłej w gospodarstwach domowych. Celem akcji jest zwrócenie uwagi na straty ciepła w budynkach mieszkalnych powodujące niepotrzebną stratę energii co ma bezpośrednie

przełożenie na obciążenie budżetów mieszkańców, jak również zbędną emisję zanieczyszczeń do środowiska. Tym samym uświadamia mieszkańców i ma zmobilizować do podejmowania działań na rzecz ograniczenia zapotrzebowania na ciepło – termomodernizacji budynków, która przyczynia się do ograniczania emisji zanieczyszczeń, w tym również PM10;

- *Ecodriving* – cykl szkoleń kierowców mającego na celu naukę praktycznego zastosowania zasad *ecodrivingu*. *Ecodriving* to technika jazdy, dzięki której możliwe jest zmniejszenie zużycia paliwa i niższej emisji spalin do powietrza o ok. 20%;
- *Ekoprognozy* - trzydniowa ekoprogniza zanieczyszczeń pyłu zawieszonego PM10 przedstawiana jest w postaci map dla miasta Poznania i dla miasta Poznania na tle województwa Wielkopolskiego. Pokazują one, jakie wartości stężeń pyłu PM10 prognozowane są w najbliższych dniach. Została zlecona z uwagi na problem przekraczania dopuszczalnych wartości stężeń 24 h pyłu PM 10. Prognoza ma na celu zwrócenie uwagi mieszkańców na występujący problem. Mapy pokazują, w których dniach powinniśmy wstrzymać się, np. przed spalaniem paliw stałych w kominkach. Ekoprogniza prezentowana jest na stronie www.poznan.pl zakładka „środowisko” oraz na antenie TVP Poznań;
- Zielona energia I i II w 2008 i 2009 r. - akcja edukacyjno-informacyjno-promocyjna, której celem była promocja rozwiązań energooszczędnych m.in. w gospodarstwach domowych;
- Konkurs „Poznańskiego Ekolidera Szkolnego od 2010 do 2013 - celem konkursu była promocja postaw i zachowań proekologicznych wśród dzieci i młodzieży oraz propagowanie roweru jako alternatywę dla transportu samochodowego.

W kwestii dotyczącej obniżenia emisji komunikacyjnej działania, które przyczyniają się do poprawy jakości powietrza realizowane są między innymi przez jednostki, tj.: Zarząd Dróg Miejskich, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Poznań Sp. z o.o. oraz Zarząd Transportu Miejskiego w Poznaniu.

Rozwiązaniem, które mogłoby przyczynić się do poprawy jakości powietrza, szczególnie w dużych miastach, gdzie udział emisji komunikacyjnej jest wysoki to wprowadzenie, tzw. stref ograniczonej lub zakazanej emisji.

Początkowo projekt ustawy antysmogowej zawierał zapis, który umożliwiłby samorządom gminnym wprowadzenie na części lub całości gminy, strefy ograniczonej lub zakazanej emisji z transportu. W strefie takiej obowiązywałby zakaz wjazdu samochodów niespełniających

ustalonych norm emisji spalin euro. Z powodu kontrowersyjności odrzucono ww. zapis. Nowelizacja ww. ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 10 września 2015 r. potocznie zwaną „ustawą antysmogową” nie wprowadziła możliwości wprowadzania ograniczeń wjazdu na teren miast pojazdów nie spełniających określonych wymogów w zakresie emisji spalin. W związku z powyższym obecnie nie istnieje możliwość legalnego wprowadzenia przedmiotowych ograniczeń na terenie miasta Poznania.

Informuję ponadto, że Zarząd Dróg Miejskich podejmuje działania mające na celu ograniczenie zanieczyszczenia powietrza. Zobowiązuje do tego Program ochrony środowiska województwa wielkopolskiego tj. :

- *Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej, oraz*
- *Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. wielkopolskim.*

W związku z powyższym Zarząd Dróg Miejskich podejmuje takie działania jak:

1. Ograniczenia ruchu pojazdów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej, 3,5 t, 10 t oraz 16 t; (mapa w załączeniu).
2. Rozszerzanie Strefy Płatnego Parkowania.
3. Wprowadzenie strefy Tempo 30, która ma zachęcić mieszkańców do korzystania z komunikacji zbiorowej. Obecnie obejmuje ona obszar między ulicami: Solna, al. Marcinkowskiego, św. Marcin i al. Niepodległości.
Zarząd Dróg Miejskich opublikował zapytanie ofertowe na wykonanie projektów stałej organizacji ruchu w związku z wprowadzeniem strefy Tempo 30 na ulicach: św. Marcin, al. Marcinkowskiego i Ratajczaka, a w trakcie opiniowania jest projekt koncepcyjny II, III oraz IV obszaru Tempo 30 centrum Poznania (mapka obszarów w załączeniu).
4. ZDM wydaje przewodnik „Rowerem po Poznaniu”, który ma zachęcać mieszkańców do korzystania z alternatywnych środków transportu.
5. Rozwój systemu ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą rowerową.
6. Oczyszczanie jezdni na mokro.

Z wyrazami szacunku

**ZASTĘPCA PREZYDENTA
MIASTA POZNANIA**

Maciej Wudarski

Do wiadomości:
Przewodniczący Rady Miasta